

BIBLIOTEKA

854-93-34

№ 52

HAMDI
MEÇA

LARASKA
PA BISHT
fabula

3571. P3-34

M 52

BIBLIOTEKA E PIONIERIT

HAMDI MEÇA

Laraska pa bisht

- fabula -

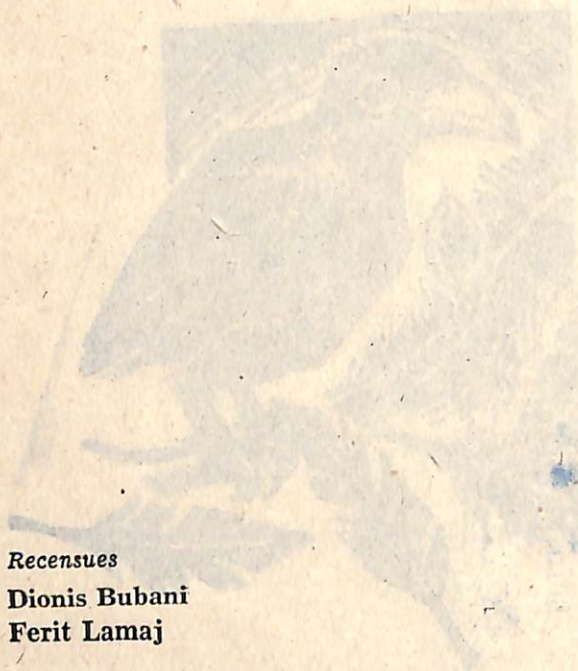
SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

BIBLIOTEKA E PIONIERIT

HAMDI MEÇA

Redaktor
ODHISE GRILLO

Piktore
SAFO MARKO

Recensues
Dionis Bubani
Ferit Lamaj

BIBLIOTEKA E PIONIERIT

TRI GJËRAT E THJESHTA TË PLAKUT

Njeriu një jetë ka dhe ajo s'i kthehet kurrë më për së dyti. Edhe plaku për të cilin rrëfen kjo fabul, një jetë pati, mbushi njëqind vjeç dhe vdiq.

Po tregojnë se, para se t'i shuheshin qirinjtë në gropat e syve, u tha djemve aty pranë shtratit të lamtumirës:

— Bijtë e mi, po jua lë me gojë që, kur të bujtni në shtëpinë e tjetrit për mik, mbani me vete tri gjëra të thjeshta: një metër, një gur kandari dhe një gjilpërë.

Heshtje.

— Përse një metër, baba?! — e theu heshtjen dhe foli djali i parë, ose gishti i madh i dorës, siç e quante plaku, pasi që më i madh në moshë se vëllezërit dhe donte vend të veçantë në qoshen e vatrës.

Plaku i hodhi një vështrim të zgjuar. Dhe i tha:

— Që të matësh vendin ku rri mes të tjerëve, biri im.

Heshtje.

— Përse një gur kandari, baba?! — pyeti me kureshtje djali i dytë, ose gishti i gjatë

i dorës, siç i thoshte i ati, pasi qe më i gjati në familje dhe bënte punët më të rënda.

Plaku i hodhi një vështrim të matur. Dhe i foli:

— Ta peshosh fjalën tënde para se ta thuash, biri im.

Heshtje.

— Përse një gjilpërë, baba?! — e hapi gojën, pas dy vëllezërve më të mëdhenj, djali i tretë, ose gishti i vogël i dorës, siç e quante babai, pasi qe më i vogli në moshë dhe trajtohej gjithkund «pas të tjerëve».

Plaku i hodhi një vështrim të mençur. Dhe iu përgjigj:

— Para se të thumbosh tjetrin me fjalë, ta provosh në veten tënde më parë në të dhemb, apo të djeg.

Dhe për të fundit herë plaku u tha djemve:

— Dhe tani, bijtë e mi, trupin tim ia fal tokës dhe mendjen time jua lë juve.

I

**Zemra
e njeriut**

ZEMRA E NJERIUT

Tërmeti, me një çallmë reje të verdhë pluhuri në kokë e me një hungërimë gjëme të lemerishme nga goja, zgjati kthetrat e fuqishme e të padukshme dhe iu hakërrua orës në kullën e kryeqytetit.

— Hë moj dhe ti, se më shurdhove veshët, tik-tak e tik-tak natë e ditë! A e di se unë të ndaloj të trokasësh që nga ky çast?!

Dhe ia plasi të qeshurës ky përbindësh i frikshëm.

Ora, pasi i ra më parë kambanës: «Ding-dong» e «Ding-dong» dymbëdhjetë herë, tha:

— Mua mund të më ndalësh menjëherë që nga ky çast, mor tërmet i madh, po ka një orë tjetër të vogël, që zotrote s'e ndal kurrrë...

— E kush na qenka kjo orë që unë s'e ndalkam dot?! — bërtiti tërmeti me zërin e tij gjëmues.

— Zemra e njeriut, — tha ora e kryeqytetit. — Ajo që prej miliona vjetësh trotek e troket në gjithë botën...

NJË GJARPËR ME ZILE

Zhegu i vapës drejtonte korin e madh të gjinkallave nëpër drurë e shkurre të pyllit.

Bariu, nën hijen e lisit në udhëkryq, as që kishte parë ndonjëherë si ky gjarpër me kokën e madhe petashuqe, që i doli krejt papritur para syve.

— Siç e sheh, — u dëgjua fërshëllima, e ardhacakut të huaj dhëmbhelm, — unë jam gjarpri me zile. Dëgjova pak më parë që the: «Ku mërzen cjadi me zile» dhe dua që tash e tutje të thuash: «Ku mërzen gjarpri me zile». Se do të pushoj unë tani në këto pyje.

Bariu qeshi pakëz nën hundë. Mund dhe ta godiste disa herë me kërrabë e ta mbyste, po mendjes së gjarprit i duhej përgjigjur njëherë me mendje njeriu.

— Unë bëj siç më thua, — i tha, — po që të më besojnë të tjerët, duhet që të vësh në kokë një palë brirë. Se cjadi me zile i ka ato...

— Ku gjenden brirët që më bëjnë mua? Ku? — pyeti me ngutje gjarpri me zile. — Se shkoj dhe i marr vetë, more njeri i huaj.

— Një palë gjemba iriqi të mjaftojnë

për bukuri, — kroi pak qafën me kërrabë bariu.

Dhe zvarraniku rrëshqiti me shpejtësi të gjejë iriçin sa më parë.

Qe me fat se e gjeti nën hijen e një rrapit të madh. Iu afrua fshehurazi pa bërë zhurmë, e bëri trupin drapër më këmbë, mori shenjë dhe i ra fort me kokë gjembëqit të mbledhur lëmsh që më përpara.

Dhe u bë me brirë. Gjembat e iriçit iu ngulën në ballë e në sy dhe e verbuan.

KËLYSHI I QENIT DHE KËLYSHI I UJKUT

(Sipas rrëfimit të një gjahtari)

Në pyllin me gështenja gjeta një këlysh të vogël ujku. Siç merrej me mend, e ëma e tij, ujkonja, dhe i ati, ujku, qenë zhdukur pa le se ku dhe tani i vogli i tyre endej kot më kot në pyll, i drejtuar nga këmbët e jo nga koka.

Vendosa ta marr me vete këlyshin e ujkut. E futa në çantën e gjuetisë që mbajmë ne gjahtarët prapa shpine, dhe i dhashë fund gjahut për atë ditë.

Gjatë gjithë rrugës për në shtëpi mendoja i kënaqur se kjo e papritur do të kthëhej në diçka të vlefshme e të dobishme në sportin e bukur të gjuetisë. Këlyshi i qenit që rritja prej disa javësh, do të mësonte qysh i vogël të fshehtat e ujkut e paskëtaj do të bëhej mjeshtër i zoti i kapjes së ujqve grabitqarë.

Vendosa të mbaja dhe një ditari të hollësishëm e pastaj mbi ato shënime të sakta të shkruaja dhe një libër për gjuetinë e ujqve.

Kalo i afër një vit. Këlyshi i qenit u bë

një zagari i madh gjahu dhe këlyshi i ujkut një goxha bishë gëzofmurrme.

Ujkun e rritur dhe disa të zbutur e futa në një thes dhe e çova në kopshtin zoologjik. Mirë bëra, se ku i zihej besë kësaj egërsire. Ndërsa të nesërmen e asaj dite që hoqa qafe bishën e njohur mishngrënëse, i thirra qenit të gjahut dhe u nisa me të për gjueti ujku. Pra, kërkoja ta vija në provë zagarin, si i kishte përvetësuar të fshehtat e ujqve përmes këlyshit të tyre.

Zagari veshëngritur, aty ku fillon pylli i lisave, sa pa një dele disa metra larg shoqeve, ulëriu si ujk dhe iu sul që ta shqyente në vend.

U krijua një zhurmë e madhe hamhumeshe e ulërimash.

Qeni Rindi i kopesë, sa nuhati rrezikun e zagarit me huqe ujku, iu hodh në fyt dhe e vuri nën vete.

— Po ti, more, — thoshte hungërima e Rindit, — zakonet e ujkut ke marrë që deshe të shqyesh delen e gjorë?!

Pas këtij pësimi të rëndë, qeni i gjahut me huqe ujku s'e zgjati më. U largua me bisht në shalë ku e shpinin këmbët. U largua edhe prej meje.

Mos u çuditni. Ndonjë ditë mund dhe ta vras për ujk!

ZHVATËSI I PANGOPUR

Një plakë e urtë fshati vajti në qytet te doktori i syve, okulisti, siç quhet ndryshe.

— Doktor, — i tha me zërin e njeriut që ka hall, — shëromi sytë pash bukën, se mezi shoh dhe pulat e gjelat në kotecin tim.

Doktori, për të cilin thoshin se që një zhvatës i pangopur, e mori me mend se ç'peshk i mirë i ra në grep...

— T'i shëroj sytë, moj plakë, — buzëqeshi me dinakëri ai, — nëse për çdo mjekim që do të të bëj të më sjellësh si dhuratë nga një pulë ose gjel prej kotecit tënd. Hë, si thua?

Ç'të thoshte plaka e urtë? Drita e syve, nuk paguhet me asnjë thesar të çmuar e jo më me pula e gjela të zakonshëm.

Kështu pra, për çdo mjekim që u bënte syve të plakës merrte prej saj nga një pulë, zogë ose gjel të therur e të pjekur për qejf.

Dhe atë ditë e atë orë kur plakës iu mbarua gjithë koteci dhe vajti duarbosh në klinikë, zhvatësi me bluzë të bardhë u zemërua me të dhe i bëri gjoja mjekimin e fundit.

— Besoj tani, moj plakë, — i dha dorën me ftohtësi ai, — të janë shëruar sytë dhe i sheh mirë pulat e gjelat në kotecin tënd, perderisa sot s'më paske sjellë gjë...

Plaka qeshi nën hundë dhe me ironinë e njeriut të mençur i tha:

— Më parë, more doktor, shihja ndonjë pulë ose gjel në kotecin tim, kurse tani që më shërove sytë zotrote, nuk shoh asnjë...

VESHGJATËT

— More lepur, — nxori dhëmbët e bardhë gomari, — ti je kopjac i keq! Se më ke kopjuar veshët që nga lashtësia dhe i ke bërë të tutë me kohë...

— Po sikur të jetë e kundërta? — i shkëlqyen sytë lepurit.

— Si e kundërta? — u turbullua gomari.

— Të m'i kesh kopjuar ti mua veshët.

— Të pyesim atëherë se kush, — u mënjana veshgjati.

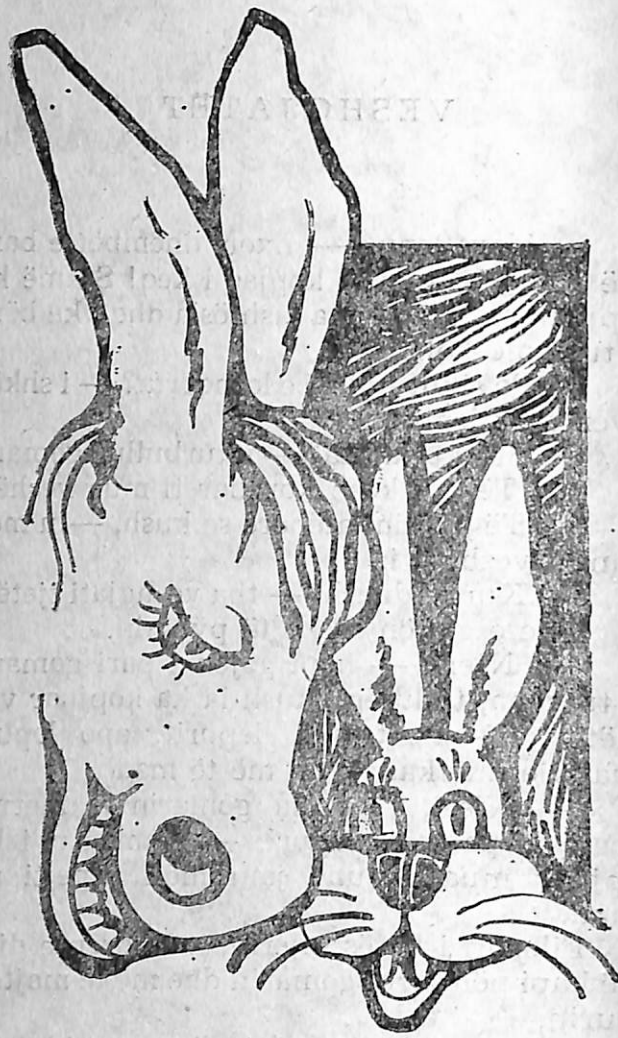
— Kur të duash, — tha veshgjati tjetër. Dhe e gjetën se kë të pyesnin.

— Njeri, — hapi gojën i pari gomari, — tregona, të lutem, kush ia ka kopjuar veshët njëri-tjetrit, unë lepurit, apo lepurit mua? Se unë kam trup më të madh.

— Njeri, — s'e la gomarin të merrte përgjigje para tij lepurit, — gomari m'i ka kopjuar mua, se unë jam më i shpejti në vrap...

Filozofi i botës, njeriu, me dorën e djathtë kapi për veshi gomarin dhe me të majtën lepurin.

— As njëri dhe as tjetri, — vuri buzën

në gaz ai, — s'ia ka kopjuar veshët shoku-
-shokut. Ama frika jua ka zgjatur të dyve.
Ty, gomar, meqë je bërë të ulësh kurrizin e
të mbash të tjerët sipër, dhe ty, lepur, t'ua
mbathësh nga sytë këmbët, pa menduar se
ku shkon.

52470

PIKU QË MENDONTE SE KISHTE LEPURIN NË BARK

Sot Pikut iu rrënjos keq në mendje se kishte lepurin në bark. Me këtë hamendje e zuri nata. Se nuk i bëhej të futej në shtëpi nga turpi.

Lëvizi një ferrë dhe u tremb.

Hyri me vrap në portën e shtëpisë e me vrap edhe në dhomë.

Ia plasi të qarit me lot e me zë.

— Ç'ke që qan, more bir? — iu afrua gjyshi pranë.

— Më ka hyrë lepuri në bark, — lotuan pikë-pikë sytë e fëmijës.

— Qetësohu, qetësohu, — ia fshiu lotët me shami gjyshi, — se lepuri në barkun tënd del menjëherë që tani...

— Që tani? — hapi sytë Piku.

— Që tani, — ia ktheu kokën nga dritarja lehtë gjyshi, — vur qelshen time dhe ngjitu në majën e lartë të asaj peme në kopsht.

— Po është natë, — ngurroi Piku edhe i skuqur nga turpi, po të mos pranonte, edhe i zverdhur nga frika, po të shkonte.

— E po, — vrenjti vetullat plaku, — tani natën dalin lepujt të kullosin nga strofkullat ku fshihen ditën. Natën do të dalë dhe lepuri yt nga barku...

Piku vuri qeleshen e bardhë në kokë, hapi derën dhe, pa e kthyer më kryet prapa, siç bënte më parë, iu afrua pemës në errësi-rë. Me pak vështirësi, herë duke u kacavjerrë pas trungut si macja e herë duke u mbajtur pas degëve si majmuni, u ngjit në majë.

— Gjysh, o gjysh, urra! — thirri.

— Të lumtë! — iu afrua me hapa të shpejtë gjyshi. — Që nga ky çast lepuri në barkun tënd nuk është më. E pashë me sytë e mi që, sapo iu afrove trungut të pemës, ai doli nga frika dhe ia mbathi diku nëpër dru-rë.

— Po unë s'e pashë... — zbriti poshtë nga pema, i lehtësuar nga një barrë e rëndë Piku.

— Po; bir, po, — dhe dora e madhe shtrëngoi me dashuri dorën e vogël, — se ngjitja me krahët e veta njeriun e bën trim që fëmijë!

ZJARRI I BRENDSHËM I ZOGUT

I ftohti, me gjuhën e tij të padukshme, ia lëpiu duart edhe një djali që doli me llastiqe të vrasë zogj. (Dhe që i zoti në shenjë ky zogvrasës)

— O lele duart! — zuri të ankohej. I bëhej se i ftohti ia kishte kthyer pëllëmbët në dy gurë të akullt.

Ndjeu një përplasje krahësh shpendi të egër në ferrën anës përroit

— Duhet të ketë ngecur ndonjë mëlleshnjë aty, — harroi zogvrasësi dhembjen e duarve dhe gjithë qejf u lëshua, duke u gërricur në ferrë.

— Oho çfarë shapke! — arriti ta kapte të gjallë zogun sqepgjatë, mbërthyer për këmbësh nga thysa e lakut të mëllenjave. Dhe doli andej nga hyri.

E mbajti shapkën me të dy duart e ngri-
ra. Se me njëren e kishte shumë vështirë ta mbërthente.

Me duart e bashkuara gjithë rrugës dukej si i lidhur me pranga.

Në mes të atyre pëllëmbëve të ftohta

të zogvrasësit shpendi lëshonte nga trupi i vet një zjarr, që ia ngrohte duart pareshtur djalit. Ato duar, që edhe mund ta kishin vrarë më parë me llastik, ose mund t'ia këputnin kokën nga çasti në çast.

As njëra dhe as tjetra nuk do të ndodhte

Aty afër shtëpisë së vet çuni (s'po e quaj më zogvrasës) në shenjë mirënjohjeje e shpërblimi i tha shapkës:

— Fluturo, zog i mirë! Si mund të të bëj keq ty, kur gjithë ngrohtësinë e trupit tënd ua fale duarve të mia të ngrira?

Dhe e lëshoi i lumtur, si të qe zogu një balonë në ditën e balonave.

DASHI BRENDA NË FERRË

Dashi u nda nga tufa, se i pëlqente mbi gjithçka vetmia. Dhe u fut në ferrë.

Pas disa orësh e zu etja për ujë. I dha trupit përpara që të dilte andej nga hyri. Ngeci në vend. Qindra kthetra të mprehta e mbërthyen për qimesh e për brirësh dhe se linin të bënte xhap.

E kuptoi që ra në grackë.

Si t'ia bënte tani që të dilte nga ky kurth i ferrës me dy fytyra: njëra prej gjethesh e tjetra prej gjembash?

I zunë sytë breshkën që u fut të fshihej aty.

— Breshkë moj, — i tha, — më bëj një të mirë po deshe... Shko tek im zot bariu dhe i thuaj të vijë shpejt e të më nxjerrë prej këtej se po ngordh për një pikë ujë.

Breshka, me kokën si të hardhucës, as që lëvizi nga vendi.

— Po të shkoj e të kthehem, or dash, — futi qafën në samar ajo, — mua më duhen të paktën tri ditë e tri net. A pret vallë ti kaq kohë pa shuar etjen?

Dashi heshti.

Po vinte drejt tij hardhuca e gjelbër këmbëshpejtë.

— Mos ik! Mos ik! — i thirri asaj dashi.
— Shko, më qafsh, me këmbët e tua të shka-thëta tek imzot bariu e i thuaj të vijë shpejt të më nxjerrë prej këtej, se po ngordh për një pikë ujë.

Hardhuca, me kokën si të breshkës, drodhi bishtin dhe tha:

— Qenke i mençur ti? Dashke të më çosh me këmbët e mia te njeriu, që, sa më sheh, më gjuan me gurë...

Kërcitën degët e thata të ferrës dhe kafsha e zënë rob pa lepurin.

— Lep..., — se mbaroi dot fjalën, se biri i frikës ia mbathi me të katra.

Tani dashit gjuha i qe tharë e bërë shollë opinge.

Si t'ia bënte, si të mos ia bënte... Filloi të blegërijë me sa fuqi që kishte.

Thirr e thirr dhe nuk vonoi shumë e u dëgjua fjala e dashur e të zot.

— Ku je, more dash, ku je? — u fut shpejt në ferrë ai. — Se më ranë këmbët gjithë ditën duke të kërkuar.

— Shpëtova! — u gëzua jashtë mase dashi. «Ama, — tha me vete, — t'ia dijë për nder zërit tim të fortë që e lajmëroi...»

PISHTARI I RRRITJES

Kur bariu baba i tha të birit të priste në zabel sa të gjente dhinë e humbur, ngrica po bënte të pamundurën që ta mbërthente djalin e vogël si peshkun në rrjetë.

Po a ia arriti dot?

Jo.

Se duart e çunit të zgjuar morën dy gurë të lëmuar e të ndritshëm e çik-çik zunë t'i përplasnin njëri me tjetrin pranë një tufëze me bar të thatë. Përplas e përplas dhe shkrepshi shkëndja, që i dha flakë barit. E pas kësaj, shkarpe pas shkarpe e dru pas druri, erdhi e na u ndez një zjarr i madh.

— Ooooo...! — ulërinte ngrica nga dhembja. Se flakët e zjarrit po ia digjnin pa mëshirë thonjtë...

— Tuj-tuj-tuj! — u dëgjua zëri i bariut që ndillte nga prapa dhinë e gjetur.

Dhe:

— Ç'është ky goxha zjarr, more bir? — pyeti babai i habitur. — Kush erdhi e ta ndezi vallë? Se shkepëse ti s'kishe.

— E ndeza vetë, — shkëlqyen më tepër

se zjarri sytë e vogëlushit. Dhe i tregoi të atit si veproi.

Ky nuk qenka zjarr atëherë, — hapi krahet ta përqafontë babai i gëzuar, — po pish-tari i rritjes tënde në sytë e mi, moj zemër...

MACJA ME NJË SY MBYLLUR DHE NJË SY HAPUR

Macen, tek po ia ngrohte kurrizin die-lli, e pa qeni gjithnjë zemërak e mosmirënjohës me të.

— Uuuu... — hungëroi me zë të çjerrë ai. Dhe që ta poshtëronte, e kapi me dhembë për bishti. Macja klithi «Këth-këth!» dhe iu hodh qenit me kthetra në turinj.

— Desh më nxorre sytë, moj e pashpirt! — ulëriu qeni nga dhembja që ndjeu. — Me mua kështu sillesh gjithnjë ti, kurse fëmijëve që s'të lënë gjë pa bërë, s'u thua gjë fare...

— Ata e bëjnë nga dashuria e jo si ti, — u shtri përsëri që të flejë macja me një sy mbyllur e me një sy hapur.

MOLLA GJYSMË E KUQE E GJYSMË E VERDHË

Molla gjysmë e kuqe e gjysmë e verdhë e dinte se do ta hante dikush një ditë, se për këtë ishte bërë, por për inat të shoqeve do të priste lart në degë sa të vinte e ta viltte djali më i bukur në botë.

— O, sa gjë e madhe kur të më prekë dora e tij! — bëhej në qejf molla. — Gjithë ëmbëlsinë time do t'ia fal asaj goje kur të më kafshojë...

— I ka marrë koka erë, i thanë molla mollës kur e morën vesh. Dhe nuk ia varën më.

Kështu pra, në pritje të djalit më të bukur në botë, ajo qëndroi lart në degë në verë e në vjeshtë. Ndoshta do të priste edhe në dimër, por një ditë një erë e fortë e këputi dhe ra tutje në ferrë.

— Paskam qenë me fat, — iu afrua mollës një breshkë gjysmë e përgjumur, — që të fle e ngopur këtë dimër...

RRUGA ZEMËRBARDHË

Mushka përplaste e përplaste këmbët në tokë dhe hidhte shqelma edhe po t'i binte një gjethe në kurriz.

— Ç'të ka gjetur, moj, që je kaq e mër-zitur? — e pyeti rruga e gjatë.

— Lëre mos e pyet se sa inat më vjen, moj rrugë, — tha kafsha e zemëruar. — Im zot njeriu, që nuk është i zoti të shpjerë as dy barrë dru në shtëpi, i hipën aeroplanit ose vaporet e shkon ku të dojë nëpër botë, kur-se unë që punoj natë e ditë, jo. A s'të vjen të pëlçasësh nga kjo padrejtësi?

— A për këtë qenke zemëruar, moj? — ia ktheu rruga me urtësi.

— Pse, pak të duket kjo ty? — qëndroi në vendnumëro simotra e gomarit.

— Gjithsesi hap veshët e më dëgjo, — i tha rruga zemërbardhë, që nuk bënte asnjë dallim mes kalimtarëve të shumtë. — Njeriu, që thua zotrote, është i zoti të shpjerë atë që askush tjetër s'e dërgon dot, moj mushkë.

— Po ç'qenka kjo gjë e çuditshme që

se dërgoka askush tjetër në botë? — kapsaliti sytë e pakënaqur kafsha.

— Mençuria, moj mushkë, mençuria. Që i vlen botës më tepër se gjithçka...

ÇUNI QË I MORI KOKA ERË

Njëherë një çuni na i mori koka erë dhe thoshte se, që të çelnin sa më bukur lulet, vazot duheshin mbushur me dhe të huaj...

— Xhaxha, — i tha një pasdite xhaxhait të vet marinar, — kur të shkosh kësaj radhe me vapor përtej detit, të më sjellësh një thes me dhe... Më kanë thënë se lulet me atë dhe çelin me një shkëlqim të veçantë, si reklamat në televizor...

Marinarit ia përshkoi trupin një rrymë e ftohtë, sikur të ishte në Polin e Veriut, kur dëgjoi këto fjalë. Po ç'të bënte? Edhe ai e kishte rritur me përkëdheli të shumta këtë djalë të vetëm mes aq shumë çupave...

Në rrugën e parë që bëri përtej detit, desh s'desh, ia solli thesin me dhe.

Djali shpejt e shpejt ua hoqi dheun luleve dhe ua zëvendësoi me atë që i solli xhaxhai.

U gdhinë e u ngrysen shumë ditë e shumë net. Lulet në ballkon, në vend që të çelnin më një shkëlqim të veçantë si reklamat

në televizor, nuk çelën fare. Fletët e tyre u
zverdhën e u thanë dhe ranë njëra pas tje-
trës si pika loti, nga malli zhuritës për dheun
e parë:

NJË SËPATË, NJË SHARRË DHE NJË ULLI

Sëpata një ditë iu afrua një ulliri të urtë.
— Siç e sheh, — i tha, — jam sëpata.
— Erdha të të lehtësoj ca nga degët e larta,
se ti nuk je plep...

— Mirë, moj sëpatë, — pranoi ulliri,
që s'i shkoi mendja për keq. — Veç me kuj-
des ama...

— Ç'ke ti? — tha ajo. — Mos u bëj me-
rak.

Dhe pam-pum e pam-pum, ia preu ulli-
rit të gjitha degët e larta.

Pas sëpatës, zvarrë-zvarrë, iu qas pra-
në sharra.

— Siç e sheh, — i tha edhe ajo, — jam
sharra. Erdha të të lehtësoj ca nga degët e
trasha, se ti nuk je shëlg...

— Po veç këto më kanë mbetur, — tha
ulliri me gjysmë zëri.

— E shoh, e shoh, këmbënguli sharra, —
po ç'ke ti, mos u bëj merak.

Dhe shu-shu e shu-shu, nuk i la ulli-
rit as edhe një degë të trashë.

Erdhi dimri dhe gjithë ullinjtë e botës

pristin e përcillnin njeriun që u vilte kokrrat.

I erdhi radha edhe ullirit tonë, që ishte bërë si një invalid pa duar e pa krahë.

«Eh, — tha me vete, — ç'bëhet kur i besohet një cope hekuri të ftohtë, pa këtë...»
— Dhe vuri gishtin në tëmtha.

PESHKAQENI I MADH QË NDJEK
NJË DELFIN TË VOGËL

Peshkaqeni i madh i ishte bërë hije një delfini ende të vogël dhe e ndiqte hap pas hapi që ta kapte e të kënaqej me mishin e tij të njomë.

I vogli mbrohej me të gjitha mënyrat e peshqve: edhe duke u fshehur pas dallgëve e leshterikëve, edhe duke çarë në det të hapur, edhe duke u futur nëpër gryka, edhe...

Megjithatë, sa kthente kokën prapa për të parë mos i qe larguar rreziku, sytë e tij ndeshin sytë e egërsuar gjak të peshkaqenit, që hapte gojën si një çark, tërë dhëmbë të mprehtë.

— O të kap, o pëlcas! — shfrynte egërsira e detit dhe i vërsulej më me furi sa herë që e shihte përmes mjegullës së dallgëve.

Ndërkohë delfinit të vogël i zunë sytë përpara një barkë peshkimi me disa njerëz sipër.

— Do ta bëj shtriganin, — i ra ndër mend një plan në kokë, — të shkojë e të bjerë vetë në duart e peshkatarëve, që s'e falin kurrë një peshkaqen!

- Dhe, pasi e priti disa çaste që të afrohej edhe ca, zuri të hidhej përpjetë rreth barkës, thua se po kërcente balet.

— Qëllimisht e bën, — u inatos dhe më tepër peshkaqeni; — kujton se unë kam frikë nga njerëzit. Po edhe atje do të të ndjek e do të të shqyej, more bir i delfinit!

Dhe filloi të hidhej edhe ai pranë barkës si delfini. Kërce e kërce, po njëherë, në vend që të binte në det, shkoi e ra brenda në barkën e peshkimit...

— Bini, mor qenit, që ka formën e peshkut! — thanë peshkatarët dhe e lanë top në vend.

RRUSHTË NË VRESHTËN E KOPRRACIT

Kopraci, që s'i jepte as dhe një fëmije një kokërr rrush, ua besoi qenve të tij të mëdhenj sa një dele ruajtjen e bistakëve në vreshtë.

— Qentë e mi, — u tha duke ua lëmuar kokat me gishtërinjtë e tij si cingla, — po shkoj për ca ditë në dasmë, prandaj hapni sytë mirë e bëni rojë natë e ditë, se vijnë fëmijët e komshiut dhe bëjnë namin...

Koprraci, i lodhur e i raskapitur nga qejfet e dasmës dhe nga rruga e gjatë, para se të futej në shtëpi, vajti të shohë vreshtin.

Fërkoj sytë, se nuk iu besua pamja që kishte përpara. Bistakët e rrushve qenë katan-disur në hoje të thata bosh, ku hynin e dilnin grerat njëra pas tjetrës.

— Qen more, — thirri koprraci me zë të lartë gjithë zemërim, — pse s'ju lehët grave, or ju thaftë goja, se ua kanë pirë lëngun tërë kokrrave në bistakë?

Qentë, që e njihnin inatin e të zot, u larguan me bishtin në shalë para se të hanin

ndonjë shqelm brinjëve, ose ndonjë gur kokës, dhe i thanë:

— Pse na bërtet neve kot së koti? Për grerat e mizat të kishe vënë rojë qukapikët...

KALI, GOMARI DHE NJERIU

Një kuçedër e tmerrshme kërcënonte trojet e njeriut. Me zjarrin që nxirrte nga sytë, digjte e përcëllonte ç'gjente përpara. Me thonj e me kthetra e varroste këdo shtatë pashë nën tokë. Kur shfrynte hundët, qielli bëhej i zi nga retë e pluhurit që ngrinte për-pjetë. E ç'nuk bënte tjetër ky përbindësh!

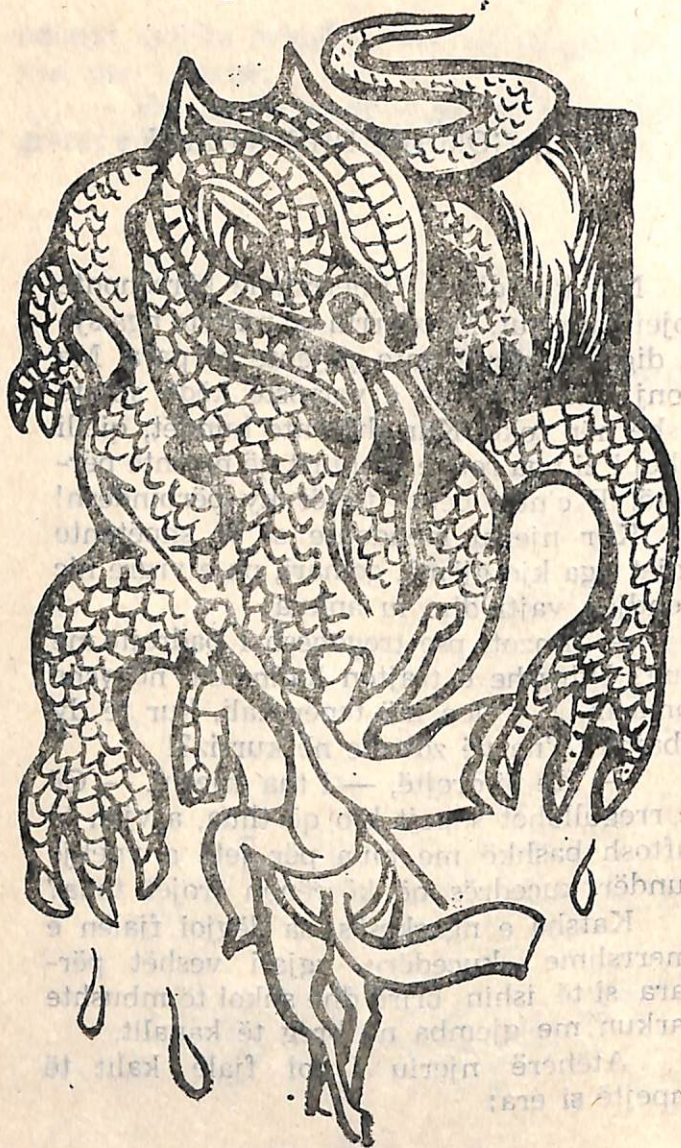
Kur njeriu mendonte si të shpëtonte trojet nga kjo gjëmë, gomari, pa e vrarë hiç mendjen vajti dhe iu ankua:

— Imzot, pse tregohesh i padrejtë me mua? Ndryshe e trajton kalin dhe ndryshe gomarin. E ç'vlen më tepër kali, kur të dy mbajmë, ç'na vë zotrote në kurriz?!

— Ke të drejtë, — i tha njeriu. — Që të rregullohet shpejt kjo që thua, a vjen të luftosh bashkë me mua për jetë a vdekje kundër kuçedrës që kërcënon trojet tona?

Kafsha e ngarkesës, sa dëgjoi fjalën e tmerrshme «kuçedër», zgjati veshët përpara si të ishin brirë dhe shkoi të mbushte barkun me gjemba në breg të kanalit.

Atëherë njeriu i çoi fjalë kalit të shpejtë si era:

troju
te, di
thont
pa
ba
P
to
me
m
don
mp
to
just
kud
Kasi
am
paz
paku
steb
appel

— At, a vjen të luftosh bashkë me mua për jetë a vdekje kundër kuçedrës që kërcënon trojet tona?

— Hiiii...! — hingëlliu kali i bardhë, i gatshëm si gjithmonë.

Njeriu i hipi kalit besnik. Dhe të dy bashkë shkuan në betejë. Luftuan edhe fituan.

Që atëherë e deri më sot kali dhe kalorësi mbetën edhe në monument bashkë, kurse gomari mbeti buzë kanalit tok me... veshët e gjatë!

DYZET GURËT E ÇMUAR TË BABAIT...

Një vit pasi vdiq e shoqja, një baba gjashtëdhjetëvjeçar e lanë vetëm edhe djemtë, që mezi i kishte rritur.

Nga dhembja e madhe që ndjeu, u sëmur e ra në shtrat. Iu sëmur trupi, se mendjen e kishte shëndoshë e mirë.

U dërgoi fjalë djemve që të vinin për të fundit herë, se kishte diçka të rëndësishme për t'u thënë para se të vdiste.

Dhe djemtë erdhën.

— Dëgjoni, — u tha babai atyre me urtësi plaku, — deri para se të vinit ju këtu, e dija se do të vdes shpejt, po një zë i brendshëm më tha: «Jo, pa i sjellë kësaj vatre dyzet gurët e cmuar që ke fshehur diku në arë, s'ke për të vdekur!» Po ç'të bëj, se sëmundja më është ulur këmbëkryq në trup dhe s'më lë të ngrihem.

Djemtë panë njëri-tjetrin në sy, i kërkuan të falur të atit dhe i dhanë fjalën se do të bënin të pamundurën që të shërohej sa më parë.

Dhe vërtetë, njëri i sillte mjekun përditë, tjetri ushqime si të m'i duash, i treti i

rrinte te koka dhe i jepte zemër me fjalë. E nuk zgjati shumë dhe babai u shërue e u ripërtëri i tëri.

— Tani, baba, — s'iu durua më të madhit të djemve, — a do të shkosh t'ia sjellësh kësaj vatre dyzet gurët e çmuar që ke fshehur në arë?

Babai kroi majën e kokës, vuri buzën në gaz dhe urtë e butë tha:

— Më falni, bijtë e mi! Dyzet gurët e çmuar që ju thashë se kam fshehur në arë, janë dyzet vjetët që më kanë mbetur të punoj prapë në këtë jetë...

... DHE ...

II

Xixëllonja dhe dinosauri

PAPAGALLI DHE DHELPRÄ

Papagalli kapi me një letër një copëz gëlqere të pashuar dhe u ngjit lart në lis. Me atë top gëlqereje në sqep krijonte dy përshtypje: njëra se po pinte kafe me filxhan të bardhë, tjetra, se mbante në sqep një copë djathë me qumësht dhie. Përshtypja e parë u shkonte njerëzve, e dyta kafshëve.

Sa e pa dhelpira, fërkoj sytë me këmbë dhe gogësiu prej lezetit që ndjeu. Do të dëshironte të shndërrohej e gjitha në magnet të fuqishëm e ta tërhiqte që nga poshtë atë copë djathë të shijshëm. Padrejtësisht ai ndodhej në gojën e një zogu mendjelehtë dhe jo të një dhelpre të zgjuar sikurse ajo...

— Mirëdita papagall i bukur! — e përshëndeti me kënaqësi të shtirur. — Kam dëgjuar shumë për zotësinë tënde për të imituar të tjerët. Po... në di të imitosh edhe bilbilin që po këndon në majë të lisit tani, atëherë gjithë bota le ta dijë se një nga artistët më të dëgjuar në qiell e në tokë...

Papagalli bëri sikur u gënjeje nga lëvdatat e skiles së vjetër dhe hapi gojën gjoja

të imitonte bilbilin në lis. Copa e gëlqeres ra nga sqepi dhe zonja dhelpër me gojën hapur e priti në ajër, pa e lënë të binte në tokë. E kafshoi fort me dhëmbë. I dolën lot nga sytë dhe ulëriu prej djegies dhe shijes së keqe që ndjeu në gojë.

Të bëftë mirë, moj dhelpër copa e gëlqeres! — thirri me qesëndi papagalli, që ta dëgjonte gjithë pylli. — Nuk janë të gjithë zogjtë si korbi që gënjeve zotrote, jo...

NGJARJE PËR NJË FABIL

Çakalli, shtrirë nën hijen e arrës, në për-
rrua, aq të uritur e ndiente veten, sagë dhe
rreshqitja dredha-dredha e ujit, shndërro-
hej në dhjetëra peshq ose ngjala, të shijshme,
që vraponin pareshtur.

Gogësiu dhe u vërsul, se iu duk e vër-
tetë kjo pamje. Hicgjë. Vec ujë, gur e lë-
myshk i gjelbër përsipër...

Një mizë e zezë e pickoi fort në prapa-
nicë. U shkund dhe bëri disa hapa më tutje.
Në rrasën e hirtë të shtufit pa nepërkën rom-
be-rombe, që po shullëhej në diell.

I shkëlqyen sytë e turbulluar. Zvarrë-
zvarrë, si hajdut, iu afrua dhe me shkathtë-
sinë e bishës arriti ta mbërthejë me dhëm-
bët e mprehtë. Ndjeu lezetin e zorëve të
deles kur kafshoi nepërkën. Basi mollaçiti
dy-tri kafshata, iu morën mendtë, sytë iu
errësuan, i iku fryma, gjunjët e lanë dhe ra
i ngordhur me gjysmën e nepërkës në gojë.

Çakalli e mbyti me dhëmbë nepërkën,
ajo e ngordhi me helm çakallin!

RRËQEBULLI DHE IRIQI

Rrëqebulli, me gëzofin lara-lara, gjeti në plehra një copë teneqe të ndryshkur, këputi në zabel dy shkopa shqope dhe u shtri në qilimin e lëndinës në pritje të gjahut.

Kur hëna u ngjit në mesin e qiellit, u duk një si lëmsh i zi, që ecte pak e ndalej, ecte pak e ndalej prapë

— Iriqi, — u hap goja e bishës së egër. U bë gati t'i hidhej, po u pendua në çast. Se kjo káfshë do të rrumbullakosej shpejt dhe asaj gjyleje prej gjembash murrizi s'kishte çfarë t'i bënte askush.

Zuri pam-pum-pum... t'i bjerë teneqes.

Iriqi s'u hap që s'u hap të kërcente:

Rrëqebullit s'i durohej më.

— Hapu e kërce për qejfin tënd, o iriq,
— i tha, — se muzikë është kjo...

— Muzikë, muzikë, — pëshpëriti iriqi, — po varet se kush i bie dhe për ç'qëllim...

LARASKA PA BISHT

Zonjzën laraskë laku i mëllenjave e mbajti me hatër. Në vend që ta kapte për fyti, e mbërtheu për bishti dhe ia shkuli puplat.

Sesi iu duk vetja llafazanes pa bisht. Po s'kishte ç'të thoshte. Ajo duhej patjetër të shtronte një darkë, që u tregua e shkathët e thysa e lakut i mbërtheu vetëm bishtin.

Si ta mbulonte laraska gjymtimin e saj, që e bënte qesharake në sytë e botës?

Iu kujtua fabula e dhelprës pa bisht. Ashtu do të vepronte dhe ajo.

— Dhelprë, moj dhelprë! — u lëshua duke thirrur nga kënaqësia që i ra ndër mend një gjë e tillë.

Po iu pre fjala në grykë, se pa dhelprën që doli nga strofkulla aty afër.

— Kush më thirri? — hodhi sytë dinakja andej — këtej.

— Era... — ia këputi kot më kot laraska pa bisht. Dhe fluturoi tutje si një njollë e zezë.

ARIU KRYETAR JURIE

Kur në pyll njërës prej bletëve po i jepej Çmimi i Madh për veprën «Mjalti im», ariu, kryetar jurie, nga inati që bletët e thumbonin gjithnjë, u ngrit dhe e hodhi poshtë këtë mendim.

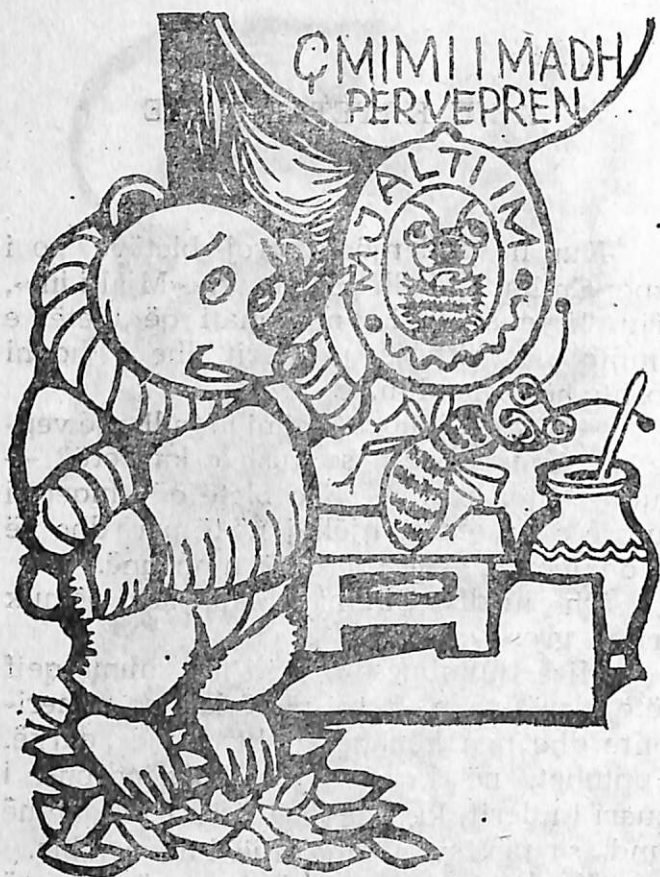
— E pse t'i jepet Çmimi i Madh një veprë që s'merret vesh se kush e ka bërë? — kundërshtoi ariu. — Kjo bletë që hiqet si autore e saj, është njëlloj në të parë dhe në të dëgjuar me një grerë që njoh unë.

Dhe iu dha Çmimi i Madh asaj që nuk pritej, grerës.

Miza thumbuese e priti me shumë qejf këtë vlerësim, e besoi plotësisht se e meritonte dhe nga kënaqësia shtroi një darkë. Kuptohet, në krye të vendit qëndronte i ftuari i nderit, kryetari i jurisë, ariu, dhe në fund, sa për sy e faqe, një lule qershie.

Ç'nuk u vuri mysafirëve përpara që t'i kënaqte grera! Edhe qumësht dallëndysh-eje, po mjaltë as dhe një grimë.

Kjo mungesë i ra në sy para të gjithëve ariut, që kalonte fusha dhe male për një pikë mjaltë.

— Na sill edhe pak mjaltë sa të ëmbël-
sojmë gojën, moj grerë, — u tregua grykës i
paci pë ariu putërmadh.

Grera u zu ngushtë. Ku ta gjente mjal-

tin? Bletët nuk e qasnin në derë, se e njihnin cila ishte.

— Ariut silli Çmimin e Madh që more,
— tha si me shaka lule qershia në fund të tryezës, — se mjaltin e bën bleta...

URITHI I NGJYER ME GËLQERE

Urithi shpo e shpo me hundë tunelin e tij, dhe që nga errësira e nëndheut doli papritur në dritë të diellit. Desh iu verbuan sytë, i shkau këmba dhe ra në gropën me gëlqere.

Me thonj, me kthetra e me shkathtësinë e trashëguar arriti të dalë.

Sa arriti në breg, e pa kotelja dhe qeshi. Urithi që përlyer e ngjyer kokë e trup me gëlqere.

I erdhi të pëlciste që dhe këlyshi i maces po zgërdhihej me të.

— Pa shih, moj kotele, pa shih! — mori një pamje të gëzuar ai. — Isha urith dhe tani kjo gropë e magjishme më bëri qenush të bardhë. Provoje edhe ti, të bëhesh qenush, se qenka shumë bukur!

— Shumë bukur atëherë, — kërceu pupthi këlyshi i maces, — meqë je bërë qenush, fillo e lih siç e kanë zakon qentë...

VJEDULLA I THOTË EJALË TË BUKURA

MJELLMËS, e shkruar nga Mirëdita

Është një libër i shkurtër, por i vërtetë i mirë.

Është një libër i shkurtër, por i vërtetë i mirë.

Vjedullës, gjatë gjithë rrugës më kërkim të gjahut, si bëhej ose unia që e gërryen të nga brenda, gërr-gërr, që një krimb. «E krimbi shpirt i shtë një dritë», kujton me tmerr ajo një thënie të vjetër të njerëzve.

Dhe hap pas hapi e shteg pas shtegu, para saj u shfaq një mjellmë e bardhë, që notonte qetë-qetë afër bregut të liqenit të luleve.

Vjedullës as që i hynte në sy pamja e dëbortë e këtij shpendi të bukur në kaltërsinë e liqenit, se sytë e saj i pushtonte gjithnjë grykësia për të kafshuar.

— Mirëdita, mjellmë! — i tha gjoja me ëmbëlsi. — Kur të shoh ty, besoj një gjë që s'e beson kush, moj. Jo, nuk janë pupla ato që ke veshur ti, po dëborë që s'e shkrin dot as liqeni... Falmë, të lutem, një fjollë nga ajo bardhësi, ta vë si kordele në kokë...

Mjellma as që hapi gojë t'i kthente përgjigje.

— Mirëdita, mjellmë! — përsëriti vjedulla prapë me ëmbëlsi. — Kur shoh pen-

dët e tua, them se ato nuk janë pupla, po penat e poetëve e të shkrimtarëve të mëdhenj... Afrohu edhe ca në breg, të lutem, e më fal veç një pendë nga krahu yt, se dua të shkruaj një përrallë për fëmijët...

Mjellma as që e hapi gojën prapë t'i kthente përgjigje.

— Mjellmë! — thirri vjedulla tani me padurim. — Në ke veshë, më dëgjo, në ke gojë, fol një fjalë, se m'u tha gryka, moj...

— Hyr atëherë në liqen e njome fytin! — tha mjellma dhe hapi krahët e fluturoi më tej.

— 59 —
KROKODILI DHE KANDILI I DETIT

— Ç'bën dhe kjo natyra! — iu hakërrua detit krokodili gunga-gunga, me dy morseta nofullash të fuqishme. — Shkon dhe ia jep dritën një kandili të vogël dhe jo një krokodili të madh si unë, që mund të ndritë tërë dynjanë...

Deti, në vend të përgjigjes, ia veshi me një dallgë turinjve.

Po krokodilit kjo shuplakë e fortë prej uji i bëri mirë, se i zgjoi një mendim që e solli në qejf.

Shtriu trupin përpara dhe si nëndetëse çau përmes valësh drejt një drite, që shkëlqente nga larg si një far.

— Mirë se të gjeta, kandil! — e përshëndeti. — Më tërhoqi si me magnet drita jote, prandaj erdha të të takoj, ose më mirë, të të them diçka të bukur...

Kandili heshti për të menduar thellë se çfarë mund të fshihej pas kësaj «diçkaje të bukur» të këtij surrati të lig e të shëmtuar.

— Hip në kokën time, — vazhdoi gojëçjerri, — e bëhu drita e një krokodili, që...

— Që, — ia ndryshoi rrjedhën e fjalisë kandili me përbuzje, — të kafshojë më shumë se gjer më sot!

Dhe e shoi llambën menjëherë.

PO TË MOS ISHTË KOVA

Dielli i verës e piu gjithë ujin e pellgut ku laheshin patat e rosat e lagjes.

— Jo, unë s'rri dot pa u larë! — u tha një nga patat shoqeve të saj dhe tinëzisht u vodh e u fut brenda në pus.

U dëgjua zhurma e kovës që u lëshua të mbushte ujë për drekë.

— Mojt kovë e keqe! — e shau pata. — Mirë dielli i pangopur piu gjithë pellgun sipër, po na erdhe dhe ti këtu poshtë të pakësosh ujin e pusit...

Kova s'i ktheu fjalë, se e pritnin enët të mbusheshin me ujë.

Pata u pllaqurit e u freskua gjithë ditën, gjersa dikush e zuri grykën e pusit me diçka të zezë. U bë errësirë e madhe. Kishte ardhur nata.

Patës i hyri frika në palcë.

U dëgjua përsëri zhurma e kovës që u lëshua të mbushte ujë për darkë.

— Mojt kovë e mirë! — e lëndoi pata. — Më nxirr prej këtej, se nata është shumë e frikshme në pus... Pastaj një patë e butë siç jam unë, i përket tokës më tepër se ujit...

... në këmbë...
... në këmbë...
... në këmbë...

XIXËLLONJA DHE DINOSAURI

Mijëra e mijëra vjet më parë dheut i rëndonin shumë bisha gjigante, që të kallnin tmerrin, edhe në të parë me sy, edhe në të dëgjuar me veshë, pa le më kur kafshonin gjahun!

Njëri nga ato që dhe dinosauri kokë-hardhucë.

Një natë prej atyre netëve të panjohura këtij përbindëshi (prej të cilit ndosh-ta ka dalë dhe kuçedra e përrallës) i ndeshën sytë të një xixëllonjë, që ndizte e shuante me kënaqësi e pa u lodhur farin e saj ndriçues.

— Ho-ho-hooooo! — u zgërdhi dinosauri i madh me zë të çjerrë sa i një mijë ujqve e tigrave bashkë. — Kujt i duhet, — zu të tallej ai, — një xixë e vockël si kjo, që syri mezi e sheh natën? Ho-ho-hooooo!

Xixëllonjës iu shurdhuan veshët nga kjo ulërimë.

— Syri, — s'e la të zgërdhihej e të tallej më tutje ajo, — mezi sheh natën një përbindësh të madh sa ti, more dinosaur, po një shkëndijë të vogël drite e dallon dhe në errësirën më të thellë...

NJËQIND HERË MË MIRË

Elefanti, pasi shoi etjen në rrjedhën e vrullshme të përroit, mbushi me ujë zorrën e hundës, e ngriti përpjetë dhe lagu si me shaka ketrin e vogël sa një dardhë në degën e pishës.

Ketrin e zemëroi veprimi i elefantit. E pse tallej kështu, apo se ishte i madh?

— Ç'ke që më lag? — e pyeti prerazi.

Elefanti qeshi me zërin e trashë. Po si i urtë që ishte, ndjeu se nuk bëri mirë:

— Më fal, more këtër, — i tha, — porse, të them të drejtën, më bën përshtypje që je kaq i vogël në këtë botë...

Ketri, sa dëgjoji këto fjalë, i kërceu në kurriz elefantit.

— Mbamë në qafë atëherë, — i tha me qesëndi, — se një i vogël nuk të bën gjë.

— Veçse, — ngriti hundën përpjetë elefanti, po të ishte akrep, të bën gjëmën...

GRABITQARËT

Fajkoi, që e kishte folenë sipër shkëmbit, dhe rrëqebulli që e kishte strofkullën diku poshtë në një guvë, hiqeshin si shokë të ngushtë.

Erdhi muaji, dita dhe ora që rrëqebulli të pjellë këlyshë dhe fajkoi të çelë zogj.

Fajkoi, sa herë dëgjonte këlyshët e rrëqebullit, edhe pse e mbante për shok të ngushtë, pëshpëriste: «Sa mish të shijshëm që kanë!» Dhe i shkonte lëng nga goja. Po edhe rrëqebulli, kur dëgjonte zërat e zogjeve të fajkoit, edhe pse e mbante për shok të ngushtë, belbëzonte: «Sa mish të shijshëm që kanë!» Dhe i shkonte po lëng nga goja.

Një pasdite, kur rrëqebulli doli t'i sillte diçka për të ngrënë të vegjëlve, fajkoi, që e ruante këtë çast, sulmoi njërin këlysh të tij dhe ua copëtoi zogjve të vet.

Kur erdhi rrëqebulli në strofkull, u tmerrua. Ku ishte këlyshi i njomë? Vuri re se era po ngrinte përpjetë nga çerdhja e shokut të ngushtë ca qime gëzofi.

— Ah! — psherëtiu i egërsuar. — E paska ngrënë fajkoi këlyshin tim!

Dhe, si tepër dinak që ishte, nuk bëri zë e nuk dha asnjë shënjë pakënaqësie.

— Pau! — e goditi një rrufe dëllinjën matanë. Druri i lartë, si të ishte bar i thatë ose kunj shkrepëseje, mori flakë menjëherë dhe lëshoi tërë atë prush.

Rrëqebulli, në prushin e dëllinjës, poqi mirë e mirë një pulë dhe thëngjijtë e ndezur i la të ngjiten pas mishit të pjekur, që aroma të shpërndahej gjithandej.

Pastaj e la pulën diku në hyrje të zgavrës së vet dhe iku gjoja për të shuar etjen në gurrën e malit.

Fajkoi, sa ndjeu aromën e mishit të pjekur dhe sa pa rrëqebullin që u largua, u lëshua poshtë me furi dhe mbërtheu pulën me gjithë copat e prushit pas. Dhe e çoi në çerdhen e vet me shkarpa e bar të thatë.

Prushi, i ngjitur pas mishit të pjekur, i dha flakë barit të thatë. Bari i thatë u dha zjarr shkarpave dhe zogjtë e fajkoit, ende pa përtypur mirë dy-tri kafshata mish pule, ranë poshtë që nga foleja duke parë vdekjen me sy.

Rrëqebulli këtë priste. U lëshua me shkathtësi dhe arriti të kapte njërin zog, të cilin e kollëfiti me gjithë pupla.

Krisi shamata me ulërime e të çjerra gjer në kupë të qiellit.

Një lepur, sa dëgjoji ulërimat e të çjerrat e tmerrshme të rrëqebullit dhe të fajko-it, u tremb shumë dhe doli nga strofkulla ku qe fshehur, e zuri të rendte si i marrë në të tatëpjetën e malit.

Grabitqarët, sa këqyrën lepurin, lanë ulërimat e të çjerrat dhe iu sulën gjahut kush e kush ta mbërthente më parë.

Dhe e pagoi lepuri frikacak gjithë egërsinë e tyre!

QELBËSI QË RA NË PUS

Qelbësin që qelb, e gënjyen edhe sytë, edhe këmbët e veta e ra brenda në pus. Pasi u fundos njëherë e piu ca gllënjka të mëdha uji sa iu zu gryka, i dha trupit sipër dhe do- li në sipërfaqe.

Zuri të bëjë not qeni e lloj-lloj noti tjetër, po ç'e do? Nga gryka e pusit nuk dilte dot.

— Ndhimë! Ndhimë! — filloi të bërtasë me sa zë që kishte.

E dëgjoi rosaku afër grykës së pusit.

— Ky nder që do t'i bëj qelbësit, — iu mburr rikave ai, — do ta bëjë mik për jetë me mua. Nuk është keq të kesh për mik atë që të tjerët e kanë tmerr.

— Ç'flet, more?! — e qortuan rikat. Rri më mirë aty ku je, se do ta pësosh keq pastaj...

— Ku merrni vesh ju gratë nga punët e burrave! — përdori një shprehje të të zotit të shtëpisë, rosaku.

Dhe me sqep tërhoqi litarin e lidhur në shtyllën afër grykës së pusit. Kova, me përplasjet e saj të zakonshme, ra plluq në ujë,

pranë qelbësit. Kafsha njëherë u tremb, pasi kujtoi se ia hodhën për ta vrrarë, po shpejt e kuptoi dhe, si alpinist i mbaruar, u kap me këmbë e thonj pas litarit dhe u ngjit me shpejtësi sipër.

Rikat, sa panë qelbësin te gryka e pusit, ia mbathën të lemerisura. Ndërsa rosaku, me pamje krenare si prej shpëtimtari, i zgjati krahun qelbësit dhe i tha:

— Si je?

— Tani që gjeta dhe ç'të ha, — ia këputi krahun dhe kokën qelbësi, — jam shumë mirë!

LEPUJT «TRIMA»

Lepujt vendosën njëzëri ta kërkojnë frikën dhe ta mbytin një herë e përgjithmonë.

Vrap e vrap me komandantin më veshgjatë në krye, vajtën buzë një gjoli. Aty, sa panë ushtrinë e lepujve me shpatat e veshëve përpjetë, bretkosat u trembën dhe u futën shpejt në ujë.

— Shokë, — u ngrit mbi këmbët e prapme komandanti i lepujve, — ne qenkemi trima përderisa bretkosat u fshehën menjëherë në gjol.

Pikërisht në këtë kohë, në njërin vesh të komandantit kërceu një karkalec i madh. Lepuri u drodh, iu bë sikur dikush kërkonte t'ia sharronte veshin me sharrë dhe ia mbathi me të katra nga sytë këmbët. Pas tij vrapuan me shpejtësi edhe gjithë lepujt e tjerë.

— O, sa qejf! O, sa qejf! Ush! Ush! Ush!
— pëshpëriste karkaleci në veshin e gjatë të lepurit, duke kujtuar se i kishte hipur gomarit.

BAJZA QË BRAKTISI SHTËPINË

Se si iu shkrep bajzës, që rron në liqen, dhe e braktisi çerdhen e vet lundruese në kallamishtë.

Klithi fort «krev-krev», rrahi krahët dhe u ngjit lart në qiell, e pastaj u ul e qëndroi për fare në kreshtën e lartë të një mali.

E lodhur nga fluturimi, ia këputi gjumit në fufën me shërbelë, në të çarën e shkëmbit gëlqeror.

Kur mendonte të shihnte ndonjë ëndërr të bukur, shpendi pupëlzi ndjeu një të mbërthyer me thonj.

E kishte kapur zardafi i egër.

— Mos më ha, more zardaf, mos më ha! — mezi foli syzgurdulluar bajza. — Siç e sheh, mua m'u mërzit liqeni, prandaj erdha me qejf këtu në mal. Kërkoj strehë në këtë vend, asgjë tjetër. Se malin dua më tepër sot e tutje...

— Kur braktise shtëpinë tënde, liqenin, malin e braktis më lehtë, — i tha Zardafi dhe i këputi kokën.

KUKUVAJKA QË DESHI TË VISHEJ ME GËZOFIN E KUNADHËS

Njëherë kukuvajka iu lut kunadhës t'i jepte të vishte për ca net gëzofin e saj të çmuar.

— Unë ta jap me kënaqësi, moj kukuvajkë, — pranoi çuditërisht menjëherë kunadhja tinzare, — po si do t'ua bësh puplave? Se, po të veshësh gëzofin tim sipër tyre, do të pëlçasësh nga vapa edhe në dimër...

— Ashtu është, — tundi kokën e merakosur kukuvajka. Dhe ra në mendime të thella.

«Shkuli puplat!» i tha papritur një mendim në kokë.

— Kunadhe, moj kunadhe, — thirri me padurim kukuvajka, si të kishte zbuluar ndonjë gjë të madhe, — do t'i shkul të gjitha puplat me sqepin tim!

— Fillo nga të krahëve më parë, që të të rrinë mirë supet në gëzof, — e këshilloi kunadhja dhe i shkëlqyen sytë nga kënaqësia e gjahut që priste.

Dhe kukuvajka, pa humbur asnjë minu-

të, filloi fap-fap me sqep të shkulte puplat e krahëve.

I shkuli të gjitha.

— Po tani që i hoqa puplat e krahëve?
— pyeti shpendi me kureshtje.

— Vazhdo me bishtin, se boll e ke atë të gëzofit tim, — i pëshpëriti gjahtarja e shpendëve.

Dhe kukuvajka ktheu kokën prapa e filloi të shkulte bishtin. Shkul e shkul, iu morën mendtë. Bëri të fluturojë, po krahët pa pupla s'e mbajtën dot. Saora ra shakull nga dega poshtë e në gojën e hapur të kunadhes, e cila e priti sikurse djathin dhelpra nga sqepi i korbit...

PATOKU, PELA DHE ZARDAFI

Patoku nën barkun e pelës këpuste me sqep luledele. Se i ngjanin me kokrra të bardha e të verdha misri.

Tinëzisht prapa tyre u hoq zvarrë zardafi dhe u bë gati t'i hidhej me thonj e dhëmbë patokut. U dëgjua shqelmi i pelës nga prapa, që e hodhi tutje grabitësin e egër.

Patoku, kur pa zardafin që fluturoi si top leckë matanë, si të qe automatik nxori me sa fuqi që pat një breshëri të zgjatur «ga-ga-gash».

— Pa shih, moj pelë, pa shih! — iu krekos patoku pelës. — Zardafi ia mbathi prej frikës sime!

— E shoh, or patok, e shoh, — u tall kafsha, — prej frikës tënde po i del edhe gjak nga hundët, më duket...

CJAPI I EGËR HOXHË...

Bishtlëkundësit - iu shurdhuan veshët nga blegërimat e zgjatura të cjapit të egër mbi shkëmbin e thepisur.

— Ç'ke që bërtet, or cja? — i tha ai.

— Kush flet? — foli cja, pa e kthyer kokën anash.

— Jam bishtlëkundësi, — tha zogu.

— Zog je? Mirë pra, dëgjo këtu, — ktheu kokën cja nga bishtlëkundësi. —

Unë jam hoxha i shenjtë i malit. Një ditë ktheva në gur edhe një skifter që desh të mbërthente pëllumbin e bardhë.

U dëgjua një ulërimë e tmerrshme.

— Hoxhë, — thirri bishtlëkundësi, — ariu! Ktheje shpejt në gur sikurse skifterin!

— Ç'skifter, more, — harroi cja se ç'kishte thënë më parë dhe kërceu nga një kep në tjetrin, veç të shpëtonte kokën!

HIJENA DHE MAJMUNI

Miza e kuajve me pickimet e saj si ndahej për asnjë çast gjatë gjithë kohës hijenës sa një qen bushtër.

Në shteg ajo pa dikë që ecte mbi dy këmbë. Nuk qe njeriu, po majmuni, të cilin vitin që shkoi i pat ngrënë një këlysh.

— Ehu, — belbëzoi hijena, — punën e këlyshit ai e ka harruar.

Dhe i doli përpara.

— Si je e si dukesh, majmun pehli-vani? — u përdrodh gjithë naze ajo. — Mbytna me çfarë të duash këtë drej mize që po më pickon në ballë, se më torturoi gjithë ditën me thumbin e saj të bezdisshëm.

Majmuni u rrëqeth prej urrejtjes që ndjeu. Iu kujtua këlyshi i vogël që, po të mos e kishte ngrënë kjo bishë e poshtër, do t'i qe bërë sa vetja.

— Ta mbyt unë, moj hijenë, ta mbyt unë, — u tregua fort i gatshëm ai. — Veç mbyll sytë më parë dhe bëj si e ngordhur, që miza të mos lëvizë nga vendi. Se është dinake e madhe ajo...

Hijena bëri ashtu siç i thanë. Mbylli
sytë dhe u shtri si e ngordhur.

Majmuni kapi lehtë-lehtë një kopaçë
dhe me sa i hante krahë ia veshi hijenës di-
sa herë në kokë, gjersa e la të ngordhur!

ARUSHI QË...

Pasdite, kur u kthye nga shkolla e pyllit, arushi i mori fshehurazi shokut të bankës një laps me ngjyra dhe ia dha s'ëmës që t'ia ruajë.

Arusha, në vend që ta qortonte rëndë të birin për këtë sjellje të pahijshme, e shfajësoi me këto fjalë: «E po, këlysh i vogël është e nuk bëhet gameti për një laps!»

Ditën tjetër arushi i mori, po fshehurazi, shokut të bankës librin me përralla: «Gabimet e Veshkaushit».

E ëma përsëri e shfajësoi të birin me këto fjalë: «E po, këlysh i vogël është e s'u mbarua bota për një libër!»

Pas lapsit dhe librit me përralla arushit iu mësua dora dhe një ditë u përpoq t'i merrte gjithë çantën shokut të bankës.

Mirëpo u kap mat, se edhe vjedhja, aшту si gënjeshtër, i ka këmbët të shkurtra. Shoku i bankës e zuri me presh në duar. Dhe e paditi te mësuesja kujdestare, Kanarina. Kjo çoi fjalë që të vinin në klasë prindërit e arushit.

Erdhi vetëm arusha.

— Pse e more çantën, ë? Pse?! — ia tërhoqi veshin para klasës të birit ajo.

Arushi, që i bëhej se do t'i zgjatej veshi sa i gomarit, iu drejtua s'emës me ngashërime:

— Po ti, moj mama, nuk më pyete kështu kur mora për herë të parë lapsin me ngjyra...
•

QENI I ZGJUAR

• Një ujk i shëndoshë na takon në udhëkryq një qen gjahu të ligështuar.

— Hë, more ti, — i tha me të egër bisha, — pse sillesh kot si rrugaç? Eja e hyr vetë më mirë në barkun tim, se qenke për të qarë hallin...

Zagari i gjahut e mati njëherë egërsirën me sy në ia dilte dot apo jo. Dhe:

— Mirë, or mirë, — bëri sikur pranoi. — Po kur ke pritur gjer më sot, prit edhe ca javë sa të shëndoshem e të bëhem si derrkuc. Të jap fjalën e qenit se te ky vend më ke pas një muaji.

Ujku u mendua: «Ç't'i hash këtij kur veç kockat ka?!»

Dhe e lanë të takoheshin pas një muaji. Edhe qeni e mbajti fjalën, edhe ujku po.

Zagarit i shkëlqente qimja nga shëndeti. Bishës i shkëlqenin sytë nga kënaqësia. Dhe nga padurimi se mos vinte ndonjë dhe ia hiqte nga goja këtë qen të majmë, iu hodh përsipër që ta shqyente copa-copa.

Desh hëngri kokën e vet.

Qeni i gjahut e mbërtheu për fyti dhe

egërsira e pa veten në mëshirën e dhembëve të tij.

— Ç'bën, more, ç'bën?! — i dolën sytë kapuç ujkut të mundur. — Ne e lamë me fjalë që të bëhesh si derrkuc dhe jo si ari...

Kaq tha ujku e s'vazhdoi dot më gjatë.

DACI, GJELI DHE MIU MENDJEMADH

— Të këndoftë zemra, Gjeli Kokoshi! —
mjauilliu daci me mustaqe. — Ngordha për
një mi, prandaj eja e më ndihmo, se do të
ta shpërblej një ditë.. Thirr dhe u thuaj
minjve se shet një gëzof të çmuar për dimër.
Hë, se ty të besojnë të gjithë.

Kaposhit i pëlqeu lëvdata që i bëri da-
ci në sy. Dhe:

— Kur është fjala për minjtë, — i tha,
— jam gati të të ndihmoj...

Dhe maçoku gjithë qejf u ngjit e u var
kokëposhtë në degën e hardhisë.

Gjeli, sa pa dacin të varur ashtu, thirri
duke e mbajtur me zor të qeshurën:

— O minj, ejani menjëherë, se shes një
gëzof të çmuar për dimër! Qimet e tij janë
rreze të ngrohta kundër të ftohtit. Ejani
shpejt e mos humbni rastin!

Minutat ecnin, po minjtë nuk po dilnin
nga vrimat e murit të shtëpisë.

Po më në fund ja ku doli njëri prej ty-
re. Qenkësh ai miu mendjemadh, që shihte
ëndrra me sy hapur se do të bëhej përgje-
gjës i minjve.

Veshja me gëzof maçoku, sipas tij, e bënte të fitonte nam të madh për trimëri e mençuri bashkë. Pastaj, oh, pastaj e priste karrigia e butë e përgjegjësit të minjve, e cila do t'i thoshte vetë: «Eja e ulu, se vetëm ti e meriton!»

— Mirë se të gjeta, Gjël Kokoshi! — u afrua pranë kapshit miu me sytë që i lëshonin xixa nga kënaqësia.

— Oooo, mirë se erdhe! — ia ktheu...

Kush do të thoni ju?

Ai që e hëngri menjëherë me oreks.

GJELI, QENI DHE VJEDULLA

— Ham-hami yt, — i thoshte gjithë ëmbëlsi gjeli qenit, — në gjuhën time përkthehet shok ose mik!

— Edhe ki-kija jote, — ia kthente po me ëmbëlsi qeni gjelit, — në gjuhën time përkthehet shok ose mik!

Se shokë e miq të ngushtë qenë bashkë.

U ra ndër mend të bëjnë një shëtitje çlodhëse në freskinë e pyllit. Pa e bërë fjalën dysh as njëri dhe as tjetri, u nisën: gjeli para e qeni pas. Ec e ec në freskinë e pyllit, dielli u zhyt në det.

— Miku im, — i tha gjeli qenit, — tani erdhi mbrëmja. Më prit disa çaste këtu, se dua të ngjitem në atë drizë atje e me këngën time t'u them «Natën e mirë!» gjithë banorëve të dashur të këtij pylli. Ky është një zakon i lashtë i sojit tim në mbarë botën.

— Thuaju edhe për mua, — tundi bish-tin qeni.

— Patjetër.

Dhe gjeli vrapoi e u ngjiti në majën e drizës dhe zuri të këndojë «ki-ki-kiii...» me zë të lartë.

Vjedulla, që e kishte strofkullën diku aty afër drizës, sa kapi me veshë tingujt e ëmbël të zërit të gjelit, psherëtiu «ah» nga kënaqësia. Dhe pa u menduar gjatë, doli menjëherë nga dera e strofkullës.

— Mirëmbërëma, zoti gjel! — e ëmbëlsoi zërin si me mjaltë ajo. — Sa zë të bukur që paske! Zbrit poshtë e më jep një autograf me sqepin tënd. Të të them të drejtën, nuk njoh artist më të shquar se ti!

Gjeli e njihte mirë vjedullën.

— Falemnderit shumë, — ia ktheu majë degës, — që të pëlqen kaq tepër zëri im! Autografin me gjithë qejf ta jap, veçse afrohu pak dhe shkunde këtë drizë të mallkuar, se disa gjemba më kanë mbërthyer puplat e s'më lënë të zbres poshtë...

Vjedulla iu afrua drizës. Vuri dy këmbët e para te degët dhe filloi ta shkundte me sa forcë që kishte.

Kur gjeli kënaqej duke u lëkundur në lisharëse, qeni, sa dëgjoi lëvizjet e dyshimita, u afrua lehtë-lehtë dhe me një kërcim prej akrobati iu hodh vjedullës në grykë e ia mori frymën.

Gjeli, i gëzuar shumë, këndoi edhe një herë. Kësaj radhe kënga e tij i kushtohej miqësisë!

NË MINË SI XIXËLLONJA

Si allonja xhalla në mësë e xambakut,
E gjithë lallë me petë e bardhë në lehtë
ulëstyp, që e një llambë nënd me urtë të
për të lumëshkura, dhe i Florës Ajllë sy-
kë të vështirë të këndë.

Si një këmbë e shtë e përkthit të
për të një të xaxë të the të gjatë prandë të
gjatë të një të një të një.

Si një këmbë e shtë e përkthit të
për të një të xaxë të the të gjatë prandë të
gjatë të një të një të një.

III

Zogu i vogël në pemën e madhe

Xixëllonja xixëlloi në mes të zambakut. E gjithë lulja me petla të bardha të jepte përshtypjen e një llambe neoni me dritë të bardhë qumështore. Dhe i ftonte gjithë sytë ta vështronin me kënaqësi.

Ajo ftoi pranë edhe sytë e bulkthit të natës. Ky hapi krahët dhe u gjend pranë lulës që ta shihte më nga afër.

— Mirëmbërëma, zambak!— s'i foli goja, po zemra bulkthit të natës. — Ç'është ky nur i bukur që të ka rënë sonte?

— Një mike si xixëllonja ta ndrit kurdoherë shtëpinë, more bulkth...

NEPËRKA DHE BOLLA E SHTËPISË

Nepërka pika-pika të verdha iu vu pas bollës së shtëpisë.

— Ç'ke që më ndjek prapa? — ndali hapin në bërrylin e rrugës bolla e urtë.

Nepërka vizatoi një «po» me trup dhe tha:

— Dua të kaloj përmes kësaj rruge me ty në krah.

Bolla e shtëpisë vizatoi një «jo» me trup dhe ia ktheu:

— Ashtu, ë? Dashke që gurët me të cilët të gjuajnë ty njerëzit, t'i ha edhe unë kot së koti?

FRYRJA E GJELIT TË DETIT

Pasi u gufua dhe pasi vari lafshën poshtë sqepit, gjeli i detit na i thirri pëllumbit të bardhë:

— Pëllumb, eheeej! Eja shpejt këtu pranë meje, se do të të them diçka të bukur që s'e ke dëgjuar kurrë.

— Çfarë ke zbuluar, more gjel?! — u lëshua poshtë me kureshtje pëllumbi.

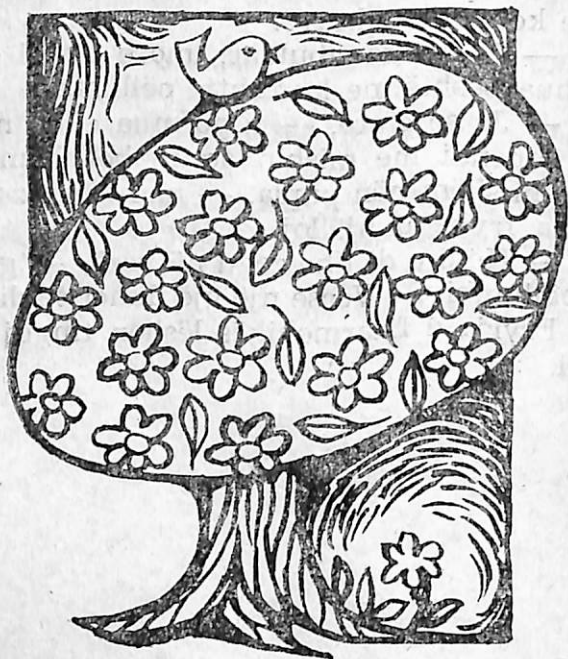
— Ja se çfarë, — u gufmua edhe një herë shpendi me mishin aq të bollshëm e aq të shijshëm nën pupla, — unë dhe fizarmonika fryhemi njëlloj.

— Këtë e di dhe zogu në vezë, — gugati pëllumbi. — Veçse një gjë duhet të dish ama. Fryrja e fizarmonikës lëshon tinguj të ëmbël.

ZOGU I VOGËL NË PEMËN E MADHE

Sqepi i gjatë i zogut mos është një fyell që natyra ia ka falur t'i bjerë me ëmbëlsi në degën e pemës? Se është artist me zemër të ndjeshme ai.

E dëgjonte fyellin gonxhja dhe bëhej lule. E dëgjonte sythi dhe bëhej gjethe...

— Do të doja të isha poet, moj... — i pëshpëriti vëllai motrës. — Pa shiko sa bukur: një zog i vogël po lulëzon një pemë të madhe!

— Nëse doja të isha poet, moj... — i pëshpëriti vëllai motrës. — Pa shiko sa bukur: një zog i vogël po lulëzon një pemë të madhe!

...editeig jonec edh...
...
-ed se **BRETKOSA DHE GAFORRJA** qe...
Et smeg bju noselhi e...

Bretkosa e gjelbër, në formën e gjetes së fikut të sapoçelur, po bënte banja dielli në breg të lumit.

Që nga guva me lëmshqje aty pranë po e vështronte gaforrja.

Nuk i rrihej gaforres pa i rënë kot në qafë tjetrit.

— Ç'këmbë të shëmtuara që ke, moj bretkosë, — i foli me përbuzje, — habitem si bën plazh me to?!

Bretkosës i shkëndijuan sytë nga një dritë jeshile:

— E kush m'i shaka këmbët se, gaforrja që ecën së prapthi!

KORBI DHE BULKTHI I NATËS

Bulkthi i natës kapi me presh në duar korbin që poshante gështenja në pemën e lartë plot kokrra.

— Mirëmbërëma, korb! — i tha me zë të lartë bulkthi. — Pse nuk ke rënë të flesh si zogjtë e tjerë?

— Po ruaj gështenjat në degë more bulkth, — e gjeti arsye të shfajësohej shpendi sqepkthyer si hundë me kurriz,

— E kush i ruaka se! — ia plasi gazit bulkthi. — Ai që s'që i zoti të ruante copën e djathit në sqepin e vet kur e gënjeu dhelpra dhe që e di gjithë bota...

— Mirëmbërëma, korb! — i tha me zë të lartë bulkthi. — Pse nuk ke rënë të flesh si zogjtë e tjerë? — Po ruaj gështenjat në degë more bulkth, — e gjeti arsye të shfajësohej shpendi sqepkthyer si hundë me kurriz, — E kush i ruaka se! — ia plasi gazit bulkthi. — Ai që s'që i zoti të ruante copën e djathit në sqepin e vet kur e gënjeu dhelpra dhe që e di gjithë bota...

— Hidhu sysh, — nxorri dufin xixë-llozja. — se ajo violina jote nxjer vetëm helm në këtë botë!

VIOLINA E AKREPIT

Ndërsa mbrëmja ndizte yjet, akrepi me dy brirë në ballë doli nga çadra e një kërpudhe dhe iu afrua... Kujt thoni ju?

Xixëllonjës së vogël, që shkëlqente si vath në një lule.

— Po i bie saksofonit kështu? — i shkëlqyen sytë akrepi, që gjeti një krahasim të bukur të lules me veglën e njohur muzikore.

Xixëllonja e pa njëherë me mospërfillje.

— Po, e pastaj?

— Më bëhet qejfi, — ndërroi ton për njëherësh akrepi, — se dhe unë jam violinë, përderisa kam formën e saj...

Xixos i erdhi edhe për të qeshur, edhe për të qarë. Për të qeshur, se si mund të dëgjoje një akrep që fliste kështu, kur i madh e i vogël e njihite mirë cili ishte? Për të qarë, se sa dhimbje e vuajtje, ndoshta edhe vdekje, mund të sillte kafshimi i tij.

— Hiqmu sysh, — nxorri dufin xixëllonja, — se ajo violina jote nxjer vetëm helm në këtë botë!

ZEMRËZOGJTË E DIMRIT

E hodhën në gjyq dimrin stinët e tjera.

— Është i ftohtë me zogjtë, — u ngritën e thanë ato, — prandaj dhe ata largohen një orë e më parë.

Trupi gjykues, me anëtarë muajt e kryetar vitin, pasi dëgjoi dhe avokatin mbrojtës, natyrën, u mblodh të jepte dënimin për dimrin.

Ndodhi një e papritur. Salla e gjyqit u hap dhe gumëzhiu. Shpërtheu një gjallëri e jashtëzakonshme. Hynë brenda lloj-lloj zogjsh, me lloj-lloj ngjyrash në pupla.

— Mos i futni të gjithë në një thes, — kundërshtuan njëzëri ata. — Dimri është i ftohtë me ata zogj që janë mësuar veç në qoshe të ngrohta...

VRUGU ME BUJË E ME ZHURMË

Dëgjoni vrugun si i tha pjergullës me rrush:

— A do ujë, që asnjë lumë s'ta jep? A do freski, që asnjë fllad s'ta fal? Thuaj çfarë do, moj pjergull, se unë jam shi e jo zjarr që të djeg, siç më pandeh padrejtësisht njeriu.

Dëgjoni pjergullën si ia ktheu vrugut:

— Ti je një shi që me bujë e zhurmë të thua: pi ujë e ujë s'të jep, kurrë!

— Ti je një shi që me bujë e zhurmë të thua: pi ujë e ujë s'të jep, kurrë!

— Ti je një shi që me bujë e zhurmë të thua: pi ujë e ujë s'të jep, kurrë!

— Ti je një shi që me bujë e zhurmë të thua: pi ujë e ujë s'të jep, kurrë!

— Ti je një shi që me bujë e zhurmë të thua: pi ujë e ujë s'të jep, kurrë!

— Ti je një shi që me bujë e zhurmë të thua: pi ujë e ujë s'të jep, kurrë!

ZOGU I NATËS DHE ZOGU I DITËS

BRUMBULLI

Një zë i orkestrës madhështore, që ia thotë edhe natës, është dhe ky zog që këndon pareshtur në selvi.

— Ç'ke që këndon kur të tjerët flenë?!
— e qortoi zogu i ditës gjysmë i përgjumur.

— Sikur të të thosha dhe unë ty kësh-tu ditën, — cijati zogu i natës, — pylli do të varfërohej shumë nga këngët...

BOÇËZA ME PAMBUK DHE BRUMBULLI

Ndërsa një fëmijë i vogël po shikonte një arë me pambuk dhe tha me të qeshur: «Paskan çelur topa dëbore!», brumbulli i zi u ul këmbë përmbi këmbë në një boçez të bardhë si kaush me akullore.

Pastaj hapi gojën dhe i tha me mburrje:

— Ta kesh për nder, moj boçez, që të bëhesh kolltuku i një brumbulli.

Boçezës s'iu durua dhe i erdhi përgjigjja në majë të gjuhës.

— E, e, — i tha, — atë që zbardh unë me punën time, ma nxin ti, more brumbull..!

GARDALINA MURTSHE

GARDALINA MURGESHË

Kafazi, që i ngjante kishës nga forma, dhe gjithë ato farëza luledielli të hedhura në të, gardalinës i shtuan dy orekse njëherësh: edhe të syve, edhe të gojës.

— Kjo kishë e shenjtë, — tha për kafazin ajo, — të ftoka me gjithë të mirat brenda.

Dhe fap kërceu në derën e hapur. U fut brenda dhe preku me sqep njëren nga farëzat. Kafazi kërciti dhe e gjora gardalinë zu të përplasej pas rrjetës së telit që të dilte jashtë.

Po nuk doli dot.

Dhe mbeti murgeshë se rrojti brenda në kafaz...

BILBILI DHE BULLARI

Sa herë të zbardhë dita, sa herë të ngryset nata, kurrë mos u dëgjoftë më si kjo që i tha bilbilit bullari:

— Pse lodhesh kot mbi vezët e tua? Zogjtë që do të çelësh, hidhmi më mirë mua, more bilbil, se s'do të pyesin fare për ty kur të rriten...

Zogut, që çel edhe lulet me këngët e tij, më mirë t'i çahet gjoksi e t'i shpërthente gjaku, se të dëgjonte («U shurdhofsh, more vesh!») këto fjalë të gjarprit të zi.

Po e mblodhi veten.

— Se mos do të pyesin të tutë, more bullar? — ia priti aty për aty me shpoti.

— As të mitë jo, — pranoi zvarraniku.

— Kur e ditke këtë, — e zuri mat bilbili me fjalët e veta, — ha më parë këlyshët e tu, se janë shumë të shijshëm!

REJA E SHIUT

Kur saçi i qiellit të gushtit e digjte atë që piqte në tokë, resë së shiut, sa doli sipër malit, iu afua hajdutçe një erë tinzare.

— Moj e bija e detit, — i thirri ajo, — budallaqe je ti që të shkrihesh kot së koti për të tjerët? Eja e bëjmë më mirë qejf bashkë në qiell. Se unë i tërheq të gjithë pas vetes...

Dhe zgjati çengelat e gishtërinjve që ta kapte renë si me vinç.

— Hiqmu tutje! — e kundërshtoi me vendosmëri reja zemërbardhë, — se mua më tërheq pranë toka, që ia di vlerën shiut tim...

Dhe u shkri në miliarda e miliarda pika të ndritshme uji si sy zogjsh këngëtarë.

— Kur e dike këtë, — e zuri mat bllili me fjalët e vetës, — ha më parë këlyshët e tu, se janë shumë të shijshëm!

HUTINI DHE KUMBULLA

-sd Hutinit, tek rrinte i vetmuar për t'u treguar të tjerëve se ishte poeti më i madh ndër zogjtë e natës dhe të ditës, ia vrau sytë e bardha e ndezur e luleve të kumbullës.

— Moj kumbull, — fshiu sytë me krahe hutini, — lulet e tua të bardha jepja fikut dhe gjethet e sapoçelura të tij merri ti... Është koha e ndryshimeve të mëdha tani...

Kumbulla, si tufë e madhe lulebore, pëshpëriti:

— Vërtetë është koha e ndryshimeve të mëdha tani, por jo që fiku të bëjë kumbulla e kumbulla të bëjë fiq...

KORBI NË KOTEC

Në kotecin me pula e gjela u fut të banonte me zor korbi, që kushedi nga vinte.

Gjelat, siç u mor vesh më vonë, që në fillim s'e deshën dhe s'e lanë hiç të getë me të çukitura me sqep, me shqelma brinjëve, ose me të shtyra krahësh.

Korbi përpiqej ta rregullonte me ndonjërin prej tyre, po ku u mbushej mendja gjelave kryeneçë?

Ndaj dhe njëra nga zogat e reja, ajo me një tufëz në kokë, i tha:

— E sheh, zoti korb se ç'të gjen kur vjen të rrish me zor në shtëpinë e betës e ku s'të duan?!

LULJA VERDHACUKE

Ferrën dhe lulen verdhacuke gjithnjë i shihje të qafuara bashkë saqë nuk e merrje vesh se të kujt qenë gjambat e të kujt lulet e verdha.

Mirëpo ferra si ferra, mbante për mik të madh shtëpie gjarprin me lara.

Dhe ky një mëngjes herët, si pa gjë të keq fare, qetë-qetë, doli nga ferra ku qe fshehur, dhe vajti e u fut në rrënjët e lules verdhacuke.

— Motër ferrë, — u frikësua lulja, — në rrënjët e mia është futur gjarpri helmues!

— Mos çaj kokën fare! — ia priti gjembacja e gjelbër. — Gjarpri është miku im. Tani e tutje ai do të jetë edhe yti...

— Edhe imi?! — sikur s'iu besua në fillim verdhacukes, po pastaj, e kënaqur, mendoi: «Nuk është keq në këtë kohë të kem për mik mikun e ferrës, që e kanë tmerr të gjithë...»

Dhe gjarpri, i mbledhur kulaç në rrënjët e lules si në shtëpinë e vet, ia filloi nga huqet.

Vinte një bletë të mblidhte nektar te

lulja, ai paf e godiste dhe i thoshte verdhacukes: «E mbyta, se desh të vidhte!»

Ulej një zog të çukiste ndonjë krimb në gjethe, fap gjarpri ngrinte kokën dhe i gjuante që ta linte në vend. «E përzura, — i thoshte verdhacukes, se desh të të shponte me sqep!»

Binte vesa në mëngjes, gjarpri nxirrte gjuhën dhe ia lëpinte lules të gjitha fletët, si të qe vesa kasatë. «Të fshiva, i thoshte, — se tani është mëngjes e ftohesh!» Ose njëherë tjetër i thoshte: «E zhduka, se është gënjeshtare e madhe».

Dhe kështu, gjarpri bënte namin duke e quajtur njërin «vjedhës», tjetrin «vrasës», tjetrin «hajdut», thua se vetëm ai ishte më i miri në tokë e në qiell.

Nuk kaluan shumë ditë dhe ndodhi hataja. Lulja verdhacuke, pa bletët, pa zogjtë, pa vesën e pa të gjithë miqtë që i duhen një luleje, u rrudh e u tha dhe vendin e saj e zuri të gjithë ferra!

KRYEZOGU DHE HARDHUCA JESHILE

Diku në një vend të largët, hardhuca jeshile i vartë të gjitha shpresat për mbrojtje te miqësia me strucin e madh, të cilin e quante me mburrje dhe për t'i bërë qejfin: «Kryezog!»

Një mbrëmje, kur dielli u fut në det dhe struci në rërë, në folezën e hardhucës, pranë kryezogut, u dëgjua një e trokitur e fortë.

— Nuselalaaa! — thirri hardhuca me sa zë pat, që ta dëgjonte struci i madh.

Qetësi. Asnjë përgjigje.

— Nuselalaaa! — thirri prapë hardhuca, që s'gjente vrimë ku të futej.

Qetësi. Asnjë përgjigje.

— Nuselalaaa! — thirri për të tretën herë.

Qetësi. Sikur s'kishte ndodhur asgjë.

Gjersa kryezogu të dëgjonte e të nxirrite kokën nga rëra, nuselala e kapi hardhucën jeshile dhe e hëngri me gjithë bisht.

TË LUMTË GOJA, MORE MARS

I biri i dimrit, Ftohtëshumi kishte ardhur dy-tri net te motra e babait të vet, hallë pranvera.

Ec e fol, ec e fol me djalin e saj të madh, Marsin, para u dolën dy iriqë, që po fshinin sytë në peshqirin e lëndinës së gjelbër.

— Sa kafshë interesante! — ndali hapin kur pa iriqët Ftohtëshumi. — Më vjen keq që në pronat e babait tim nuk i shoh kurrë...

— Iriqët flenë atëherë, — i tha Marsi.

— Po sikur t'i ftoj të rrinë bashkë në mbretërinë e madhe të dëborës dhe të akullit?

— Kot e ke, — buzëqeshi Marsi. — Në mbretërinë e dëborës dhe të akullit dy iriqët nuk bëjnë dot. Se, po të bashkohen atje trup më trup, do ti nxjerrin sytë njëri-tjetrit, dhe, po të ndahen, do të ngrijnë farë. Ata duan dritë e ngrohtësi që të rrojnë bashkë.

Të lumtë goja, more Mars!

PËRMBAJTJA

Tri gjërat e thjeshta të plakut	3
I. Zemra e njeriut	7
Zemra e njeriut	8
Një gjarpër me zile	10
Këlyshi i qenit dhe këlyshi i ujkut	12
Zhvatësi i pangopur	15
Veshgjatët	18
Piku që mendonte se kishte lepurin në bark	20
Zjarri i brendshëm i zogut	22
Dashi brenda në ferrë	25
Pishtari i rritjes	27
Macja me një sy mbyllur dhe një sy hapur	28
Molla gjysmë e kuqe e gjysmë e verdhë ...	29
Rruga zemërbardhë	31
Cuni që i mori koka erë	33
Një sopatë, një sharrë dhe një ulli	35
Peshkaqeni i madh që ndjek një delfin të vogël	37
Rrushtë në vreshtën e koprracit	39
Kali, gomari dhe njeriu	42
Dyzet gurët e çmuar të babait... ..	47
II. Xixëllonja dhe dinosauri	47
Papagalli dhe dhelpra	49
Ngjarje për një fabul	50
Brëqebulli dhe iriçi	50

Laraska pa bisht	51
Ariu kryetar jurie	53
Urithi i ngjyer me gëlqere	56
Vjedulla i thotë fjalë të bukura mjellmës	57
Krokodili dhe kandili i detit	59
Po të mos ishte kova	61
Xixëllonja dhe dinosauri	64
Njëqind herë më mirë	65
Grabitqarët	67
Qelbësi që ra në pus	70
Lepujt «trima»	72
Bajza që braktisi shtëpinë	74
Kukuvajka që deshi të vishej me gëzofin e kunadhes	75
Patoku, pela dhe zardafi	77
Sqapi i egër hoxhë	78
Hijena dhe majmuni	80
Arushi që... ..	82
Qeni i zgjuar	84
Daci, gjeli dhe miu mendjemadh	86
Gjeli, qeni dhe vjedulla	89

III. Zogu i vogël në pemën e madhe

Një mike si xixëllonja	93
Nepërka dhe bolla e shtëpisë	94
Fryrja e gjelit të detit	95
Zogu i vogël në pemën e madhe	96
Bretkosa dhe gaforrja	98
Korbi dhe bulkthi i natës	99
Violina e akrepit	100
Zogjtë e dimrit	101
Vrugu me bujë e me zhurmë	102
Zogu i natës dhe zogu i ditës	103
Boçëza me pambuk dhe brumbulli	104
Gardalina murgeshë	106
Bilbili dhe bullari	107

Reja e shiut	108
Hutini dhe kumbulla	109
Korbi në kotec.... ..	110
Lulja verdhacuke	111
Kryezogu dhe hardhuca jeshile	113
Të lumtë goja, more Mars!	114

U dorëzua për shtyp në dhjetor 1990

Doli nga shtypi në korrik 1991

Meça, Hamdi

Laraska pa bisht: Fabula / Hamdi Meça;

Red.: O. Grillo; Pik. S. Marko. — T.: Naim
Frashëri, 1991. — 118 f.: me il.; 18 cm. —
(Bibliot. e Pionierit).

891.983-93-34

M 52

Tirazhi 6000 kopje   Formati 49x78/16   Stash 2204-82

Shtypur Kombinati Poligrafik
Shtypshkronja «8 Nëntori» — Tiranë, 1991